

Sygn. akt IV U 168/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jacek Witkowski
Protokolant	sekr. sądowy Monika Świątek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 września 2016 r. w S.

odwołania K. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 26 stycznia 2016 r. Nr (...)

w sprawie K. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do odsetek

I. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje K. B. prawo do odsetek za zwłokę w przyznaniu świadczenia rentowego i zwłokę w jego wypłacie za okres od dnia 01 lipca 2014 roku do dnia 14 stycznia 2016 roku;

II. w pozostałej części odwołanie oddala.

Sygn. akt IV U 168/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 stycznia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.118 ust. 1, 1a, 2 i 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odmówił K. B. prawa do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1.03.2014r. do 31.01.2016r.

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony K. B., wskazując, iż ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było orzeczenie lekarskie, kiedy to Komisja Lekarska ZUS powinna prawidłowo ocenić jego stan zdrowia. Ubezpieczony nie zgodził się również z decyzją o zawieszeniu wypłaty świadczenia. Wniósł o przyznanie ustawowych odsetek od daty 30.05.2014r. (odwołanie, k. 1 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na przepisy prawa i argumentację zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k. 2-3 a.s.).

Sąd ustalił, co następuje:

Decyzją z dnia 30 maja 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił K. B. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy podnosząc, że Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 16 maja 2014r. nie stwierdziła u wnioskodawcy niezdolności do pracy (decyzja z 30.05.2014r., k. 56 a.r.; orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z 16.05.2014r., k. 55 a.r.).

Rozpoznając odwołanie ubezpieczonego od powyższej decyzji z dnia 30 maja 2014r., Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2015r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV U 797/14 zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił prawo K. B. do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 marca 2014r. do 1 marca 2016r. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiła opinia zespołu biegłych lekarzy: hematologa, neurologa i ortopedy, z której wynikało, że wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy w okresie od 1 marca 2014r. do 1 marca 2016r. z powodu rozpoznanego nieuleczalnego schorzenia hematologicznego pod postacią nocnej napadowej hemoglobinurii – (...). Schorzenie to objawia się niedokrwistością, która powoduje przewlekłe niedotlenienie, a te z kolei plus przewlekła sterydoterapia w istotny sposób wpływają na funkcjonowanie organizmu ubezpieczonego powodując trudności w koncentracji, zmęczenie, osłabienie siły mięśniowej. Powoduje to znaczne trudności w pracy umysłowej, zaś stres, ból i wysiłek towarzyszące pracy mogą powodować zaostrzenie choroby.

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. od powyższego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 października 2015r. wydanym w sprawie III AUa 555/15.

Decyzją z dnia 15 grudnia 2015r. organ rentowy, wykonując prawomocny wyrok Sądu, przyznał ubezpieczonemu K. B. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 marca 2014r., tj. od daty określonej w wyroku sądu, do dnia 1 marca 2016r. Ponadto organ rentowy poinformował ubezpieczonego, że wypłata świadczenia zostaje zawieszona z powodu braku informacji, jakie przychody osiągnął wnioskodawca po dacie przyznania prawa do renty, tj. od 1.03.2014r. (decyzja z 15.12.2015r., k. 99 a.r.). Następnie decyzją z dnia 11 stycznia 2016r. organ rentowy podjął wypłatę renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 marca 2014r., jednocześnie wskazując, że należność za okres od 1.03.2014r. do 31.12.2015r., po odliczeniu stosownych potrąceń, zostanie przekazana na rachunek w banku ubezpieczonego (decyzja z dnia 11.01.2016r., k. 104 a.r.). Wyrównanie renty wpłynęło na konto K. B. w dniu 15 stycznia 2016r.

Wnioskiem z dnia 5 stycznia 2016r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego o naliczenie odsetek i ich wypłatę (wniosek z 5.01.2016r., k. 106 a.r.).

Zaskarżoną decyzją z 26 stycznia 2016r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 01.03.2014r. do 31.01.2016r. (decyzja z 26.01.2016 r., k. 107 a.r.).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie K. B. okazało się częściowo uzasadnione.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 j.t.), jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Z kolei w myśl art. 118 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 j.t.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej

okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3. Zgodnie z ust. 1a wskazanego przepisu w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wypływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Wreszcie w myśl ust. 2 powyższego przepisu jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ustępie 1. Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy albo datę przedstawienia tych dowodów (art. 118 ust. 3).

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że brak jest podstaw do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1.03.2014r. do 31.01.2016r., gdyż decyzja z dnia 15.12.2015r. w sprawie prawa do świadczenia oraz decyzja z dnia 11.01.2016r. w sprawie podjęcia wypłaty świadczenia zostały wydane z zachowaniem ustawowych terminów.

Zgodnie z orzecznictwem i doktryną odpowiedzialność za błędy Lekarza Orzecznika i Komisji Lekarskiej ponosi organ rentowy. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2007 r., sygn. akt P 11/07 (OTK-A 2007/8/97), 30-dniowy termin określony w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (w tym błędne orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS lub Komisji Lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Jak wywiódł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11 (LEX nr 1227452), wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego lekarza orzecznika oddziału, stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe. Ponadto, zarówno lekarz orzecznik, jak i główny lekarz orzecznik oddziału, działają w ramach organu rentowego. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie, dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wobec tego organ rentowy musi zapłacić odsetki od nieprzyznanego w terminie świadczenia, jeśli sąd przyznał prawo do niego na podstawie dokumentów już znanych zakładowi.

Bezspornie okolicznością niezbędną do rozpoznania wniosku ubezpieczonego o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy było dokonanie oceny jego stanu zdrowia. W świetle powołanych wyżej przepisów oraz stanowiska judykatury stwierdzić należy, że dla odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych istotne jest zatem, czy organ rentowy dysponował takimi informacjami, które umożliwiłyby mu dokonanie prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego jeszcze na etapie postępowania przed organem, innymi słowy - czy istniały przeszkody by Lekarz Orzecznik ZUS oraz Komisja Lekarska ZUS wydali orzeczenie o niezdolności do pracy.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że biegli lekarze sporządzając opinię w sprawie z odwołania ubezpieczonego prowadzonej pod sygn. akt IV U 797/14 opiniowali na podstawie tych samych dokumentów, co Lekarz Orzecznik oraz Komisja Lekarska ZUS. Nie pojawiła się w w/w postępowaniu żadna nowa dokumentacja medyczna. Nie było zatem przeszkody, aby w oparciu o tamte dokumenty Komisja Lekarska ZUS dokonała prawidłowych ustaleń stanu zdrowia ubezpieczonego, tj. stwierdziła istnienie niezdolności do pracy z uwagi na aktualny stan hematologiczny. Wadliwa ocena stanu zdrowia skutkowałą wydaniem decyzji odmawiającej ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Tym samym koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał wadliwą decyzję,

w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, gdyby tylko Komisja Lekarska ZUS prawidłowo ustaliła stan zdrowia ubezpieczonego. Oznacza to, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Wobec powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie o odsetki od wyrównania wypłaty świadczenia jest zasadne w świetle przepisów art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Co za tym idzie Sąd przyznał K. B. prawo do odsetek za okres od 1 lipca 2014r., tj. po upływie miesiąca od wydania decyzji z dnia 30 maja 2014r., do dnia poprzedzającego wypłatę wyrównania, tj. do 14 stycznia 2016r. z tytułu opóźnienia w przyznaniu świadczenia rentowego i zwłokę w jego wypłacie.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

Dalej idące roszczenie ubezpieczonego zawarte w odwołaniu, tj. żądanie przyznania prawa do odsetek od dnia 30 maja 2014r., nie zasługiwało na uwzględnienie, w związku z czym w pozostałej części Sąd odwołanie oddalił.